

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2016. április 5.*

„Előzetes döntéshozatal — Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés — 2002/584/IB kerethatározat — Európai elfogatóparancs — A végrehajtás megtagadásának okai — Az Európai Unió Alapjogi Chartája — 4. cikk — Az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalma — A kibocsátó tagállamban fennálló fogvatartási körülmények”

A C-404/15. és C-659/15. PPU. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyet a Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (brémai tartományi felsőbíróság, Németország) a Bírósághoz 2015. július 24-én, illetve 2015. december 9-én érkezett, 2015. július 23-i és 2015. december 8-i határozatával terjesztett elő az

Aranyosi Pál (C-404/15),

illetve

Robert Căldăraru (C-659/15. PPU)

ellen kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Tizzano elnökhelyettes, L. Bay Larsen, T. von Danwitz és D. Šváby tanácselnökök, A. Rosas, Juhász E., A. Borg Barthet, J. Malenovský, M. Safjan (előadó), M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas, M. Vilaras és E. Regan bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: M. Aleksejev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. február 15-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- Aranyosi P. képviseletében R. Chekerov Rechtsanwalt,
- R. Căldăraru képviseletében J. van Lengerich Rechtsanwalt,
- a Generalstaatsanwaltschaft Bremen képviseletében M. Glasbrenner Oberstaatsanwalt,

* Az eljárás nyelve: német.

- a német kormány képviselőjében T. Henze, M. Hellmann és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,
 - a cseh kormány képviselőjében M. Smolek és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,
 - Írország képviselőjében E. Creedon, L. Williams, G. Mullan és A. Joyce meghatalmazotti minőségben,
 - a spanyol kormány képviselőjében M. A. Sampol Pucurull, meghatalmazotti minőségben,
 - a francia kormány képviselőjében F.-X. Bréchet, D. Colas és G. de Bergues, meghatalmazotti minőségben,
 - a litván kormány képviselőjében D. Kriaučiūnas és J. Nasutavičienė, meghatalmazotti minőségben,
 - a magyar kormány képviselőjében Fehér M., Koós G. és Bóra M., meghatalmazotti minőségben,
 - a holland kormány képviselőjében M. Bulterman és J. Langer, meghatalmazotti minőségben,
 - az osztrák kormány képviselőjében G. Eberhard, meghatalmazotti minőségben,
 - a román kormány képviselőjében R. Radu és M. Bejenar, meghatalmazotti minőségben,
 - az Egyesült Királyság Kormánya képviselőjében V. Kaye, meghatalmazotti minőségben, segítője: J. Holmes barrister,
 - az Európai Bizottság képviselőjében W. Bogensberger és R. Troosters, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2016. március 3-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
- meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.; a továbbiakban: kerethatározat) 1. cikke (3) bekezdésének, 5. cikkének és 6. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkoznak.
- 2 Ezeket a kérelmeket a Miskolci járásbíróság nyomozási bírója által 2014. november 4-én, illetve 2014. december 31-én Aranyosi P. ellen, valamint a Judecătoria Făgăraş (fogarasi elsőfokú bíróság, Románia) által 2015. október 29-én R. Căldăraru ellen kibocsátott európai elfogatóparancs Németországban történő végrehajtása keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az EJEE

- 3 Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (Magyarországon kihirdette az 1993. évi XXXI. törvény, a továbbiakban: EJEE) „Kínzás tilalma” című 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.”

- 4 Az EJEE „Az Egyezmény hatályának felfüggesztése sürgősségi helyzet esetén” című 15. cikke szerint:

„1. Háború vagy a nemzet létét fenyegető más rendkívüli állapot esetén bármely Magas Szerződő Fél a jelen Egyezményben meghatározott kötelezettségeitől eltérő intézkedéseket tehet a helyzet szükségessége által feltétlenül megkívánt mértékben, feltéve hogy az ilyen intézkedések nem ellentétesek egyéb nemzetközi jogi kötelezettségeivel.

2. E rendelkezés alapján nem lehet eltérni [...] a 3. cikk [...] rendelkezéseitől.

[...]”

- 5 Az EJEE „Az ítéletek kötelező ereje és végrehajtása” című 46. cikkének (2) bekezdése értelmében:

„A[z Emberi Jogok Európai] Bíróság[a; a továbbiakban: EJEB] ítéletét el kell juttatni a Miniszteri Bizottsághoz, amely ellenőrzi annak végrehajtását.”

Az uniós jog

A Charta

- 6 Az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) „Az emberi méltóság” című 1. cikke értelmében:

„Az emberi méltóság sérthetetlen. Tiszteletben kell tartani, és védelmezni kell.”

- 7 A Chartának „A kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalma” című 4. cikke a következőképpen szól:

„Senkit sem lehet kínzásnak, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.”

- 8 A Magyarázatok az Alapjogi Chartához (HL 2007. C 303., 17. o., a továbbiakban: a Chartához fűzött magyarázatok) kifejtik, hogy „[a Charta] 4. cikkben megállapított jog és annak szövegezése az EJEE 3. cikkében biztosított joggal megegyező [...]. A Charta 52. cikkének (3) bekezdése értelmében e jog tartalma és terjedelme azonos az EJEE cikkével.”

- 9 A Chartának „A szabadsághoz és biztonsághoz való jog” című 6. cikke szerint:

„Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.”

- 10 A Chartának „Az ártatlanság véelme és a védelemhez való jog” című 48. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Minden gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.”

- 11 A Charta „Alkalmazási kör” című 51. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„E Charta rendelkezéseinek címzettjei – a szubszidiaritás elvének megfelelő figyelembevétele mellett – az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. [...]”

- 12 A Chartának „A jogok és elvek hatálya és értelmezése” című 52. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„Az e Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásukra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.”

A kerethatározat

- 13 A kerethatározat (5), (7), (8), (10) és (12) preambulumbekkezdésének szövege a következő:

„(5) [...] Emellett az elítéltek vagy gyanúsítottak – büntetőítélet végrehajtása vagy büntetőeljárás lefolytatása céljából történő – átadásának új, egyszerűsített rendszerének bevezetése lehetővé teszi a jelenlegi kiadatási eljárások bonyolultságának és a jelenlegi kiadatási eljárásokban rejlő késlekedés kockázatának a megszüntetését is. [...]”

(6) Az e kerethatározatban előírt európai elfogatóparancs az első konkrét megvalósulása a büntetőjog területén a kölcsönös elismerés elvének, amelyre az Európai Tanács az igazságügyi együttműködés »sarokkövéként« utalt.

(7) Mivel az 1957. december 13-i európai kiadatási egyezményre épülő többoldalú kiadatási rendszer felváltását a tagállamok egyoldalúan eljárva nem képesek kielégítően megvalósítani, és e cél – nagyságát és hatásait tekintve – az unió szintjén jobban megvalósítható, a Tanács az [EU 2. cikk]ben és az [EK 5. cikk]ben foglalt szubszidiaritás elvével összhangban intézkedéseket fogadhat el. Az arányosság elvének megfelelően, amelyet az utóbbi cikk rögzít, ez a kerethatározat nem lép túl az e cél megvalósításához szükséges mértéken.

(8) Az európai elfogatóparancs végrehajtásaként hozott határozatokat megfelelően ellenőrizni kell, ami azt jelenti, hogy annak a tagállamnak az igazságügyi hatósága határoz az átadásról, amelyben a keresett személyt elfogták.

[...]

(10) Az európai elfogatóparancs szabályozása a tagállamok közötti nagyfokú bizalomra épül. Végrehajtása csak abban az esetben függeszthető fel, ha a tagállamok egyike súlyosan és tartósan megsérti az [EU 6. cikk] (1) bekezdésében [módosítást követően jelenleg EUSZ 2. cikk] rögzített alapelveket, és ezt a Tanács a [z EU 7. cikk] (1) bekezdése [módosítást követően jelenleg az EUSZ 7. cikk (2) bekezdése] szerint, [az ugyanezen cikk] (2) bekezdésében rögzített következményekkel megállapítja.

[...]

(12) E kerethatározat tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és figyelmet fordít a[z EU] 6. cikkében elismert és a [...] Chartában, különösen annak VI. fejezetében kifejezésre jutott elvekkel. E kerethatározat egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, mint amely tiltja olyan személy átadásának megtagadását, aki ellen európai elfogatóparancsot bocsátottak ki, amennyiben objektív okok alapján feltehető, hogy az elfogatóparancs kibocsátására azért került sor, hogy az adott személyt neme, faji vagy vallási hovatartozása, etnikai származása, állampolgársága, anyanyelve, politikai meggyőződése vagy szexuális irányultsága alapján vonják büntetőeljárás alá vagy megbüntessék, illetve feltehető, hogy helyzetét bármely fenti körülmény hátrányosan befolyásolhatja.

[...]”

14 A kerethatározatnak „Az európai elfogatóparancs meghatározása és végrehajtásának kötelezettsége” című 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az európai elfogatóparancs egy tagállamban kibocsátott igazságügyi hatósági határozat, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam a büntetőeljárás lefolytatása, szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása végett a keresett személyt elfogja és átadja.

(2) A tagállamok minden európai elfogatóparancsot a kölcsönös elismerés elve alapján és e kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően hajtanak végre.

(3) E kerethatározat nem érinti az [EUSZ 6. cikkben] biztosított alapvető jogok és alapvető jogelvek tiszteletben tartásának kötelezettségét.”

15 A kerethatározat 3., 4. és 4a. cikkében az európai elfogatóparancs végrehajtása kötelező, illetve mérlegelhető megtagadásának okai szerepelnek.

16 A kerethatározatnak „A kibocsátó tagállam által egyedi esetekben nyújtandó garanciák” című 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az európai elfogatóparancsnak a végrehajtó igazságügyi hatóság által történő végrehajtását a végrehajtó tagállam joga az alábbi feltételekhez kötheti:

[...]

2. ha az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló bűncselekmény életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetéssel büntethető vagy életfogytig tartó szabadságelvonással járó intézkedéssel fenyegetett, az elfogatóparancs végrehajtása ahhoz a feltételhez köthető, hogy a kibocsátó tagállam jogrendszere lehetővé teszi a kiszabott büntetésnek vagy intézkedésnek a büntetés vagy intézkedés végrehajtásának felfüggesztését célzó – kérelemre vagy legkésőbb 20 éven belül történő – felülvizsgálatát, vagy kegyelem alkalmazását, amelynek kérvényezésére az érintett személy a kibocsátó tagállam joga vagy gyakorlata szerint jogosult;

3. ha a személy, aki ellen az európai elfogatóparancsot büntetőeljárás lefolytatása céljából bocsátották ki, a végrehajtó tagállam állampolgára vagy lakosa, az átadás ahhoz a feltételhez köthető, hogy az érintett személyt – meghallgatása után – visszaszállítják a végrehajtó tagállamba, hogy ott töltsen le a kibocsátó tagállamban rá kiszabott szabadságvesztés-büntetést vagy szabadságelvonással járó intézkedést.”

17 A kerethatározatnak „Az illetékes igazságügyi hatóságok meghatározása” című 6. cikke szerint:

„(1) Kibocsátó igazságügyi hatóság a kibocsátó tagállamnak az az igazságügyi hatósága, amely ezen állam joga szerint az európai elfogatóparancs kibocsátására illetékes.

(2) Végrehajtó igazságügyi hatóság a végrehajtó tagállamnak az az igazságügyi hatósága, amely ezen állam joga szerint az európai elfogatóparancs végrehajtására illetékes.

(3) A tagállamok mindegyike tájékoztatja a Tanács Főtitkárságát a joga szerinti illetékes igazságügyi hatóságról.”

18 A kerethatározatnak „A központi hatóság részvétele” című 7. cikke a következőképpen szól:

„(1) Az illetékes igazságügyi hatóságok támogatására minden tagállam kijelölhet egy vagy – ha jogrendszere úgy rendelkezik – több központi hatóságot.

(2) A tagállam, ha ez igazságszolgáltatási rendszere felépítése következtében szükséges, központi hatóságát (hatóságait) bízhatja meg az európai elfogatóparancsok hatósági továbbításával és fogadásával, továbbá az ezekkel kapcsolatos minden egyéb hivatalos levelezéssel.

Az a tagállam, amely élni kíván az e cikkben biztosított lehetőségekkel, a Tanács Főtitkárságához eljuttatja az általa kijelölt központi hatóságra vagy központi hatóságokra vonatkozó nyilatkozatokat. Ez a nyilatkozat a kibocsátó tagállam minden hatóságára kötelező.”

19 A kerethatározatnak „A személy fogva tartása” című 12. cikke a következőket mondja ki:

„Ha egy személyt európai elfogatóparancs alapján fognak el, a végrehajtó igazságügyi hatóság dönt arról, hogy a keresett személyt a végrehajtó tagállam jogával összhangban továbbra is fogva tartják-e. A végrehajtó tagállam belső jogának megfelelően a személyt ideiglenesen bármikor szabadon lehet bocsátani, feltéve hogy ezen tagállam illetékes hatósága minden szükségesnek ítélt intézkedést megtesz a keresett személy szökésének megakadályozása érdekében.”

20 A kerethatározatnak a „Határozat az átadásról” címet viselő 15. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az érintett személy átadásáról az e kerethatározatban előírt határidőkön belül és feltételek mellett a végrehajtó igazságügyi hatóság határoz.

(2) Ha a végrehajtó igazságügyi hatóság úgy ítéli meg, hogy a kibocsátó tagállam által közölt információk nem elégségesek ahhoz, hogy az átadás kérdésében határozzon, kéri, hogy a szükséges kiegészítő információkat, különösen a 3–5. cikkekre, valamint a 8. cikke tekintettel, soron kívül bocsássák a rendelkezésére, és a 17. cikkben előírt határidők betartását szem előtt tartva határidőt szabhat ezek kézhezvételére.

(3) A kibocsátó igazságügyi hatóság bármilyen további hasznos információt bármikor megküldhet a végrehajtó igazságügyi hatóságnak.”

21 A kerethatározatnak „Az európai elfogatóparancs végrehajtására irányadó határidők és szabályok” című 17. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az európai elfogatóparancsot soron kívül intézik és hajtják végre.

(2) Amennyiben a keresett személy beleegyezik átadásába, az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló végleges határozatot a beleegyezést követő 10 napon belül kell meghozni.

(3) Egyéb esetekben az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló végleges határozatot a keresett személy elfogását követő 60 napon belül kell meghozni.

(4) Ha egyedi esetekben az európai elfogatóparancs a (2) vagy a (3) bekezdésben előírt határidőn belül nem hajtható végre, a végrehajtó igazságügyi hatóság a késedelem okainak közlése mellett haladéktalanul tájékoztatja erről a kibocsátó igazságügyi hatóságot. Ilyen esetekben a határidő további 30 nappal meghosszabbítható.

(5) Mindaddig, amíg a végrehajtó igazságügyi hatóság az európai elfogatóparancs végrehajtásáról nem hozta meg végleges határozatát, gondoskodik arról, hogy a személy tényleges átadásához szükséges lényeges feltételek továbbra is biztosítva legyenek.

[...]

(7) Ha kivételes körülmények folytán egy tagállam nem tudja betartani az e cikkben előírt határidőket, a késedelem okainak közlése mellett tájékoztatja erről az Eurojustot. Az a tagállam továbbá, amely egy másik tagállam részéről az európai elfogatóparancsok végrehajtásában ismételt késedelmet tapasztal, e kerethatározat végrehajtásának tagállami szintű értékelése céljából tájékoztatja erről a Tanácsot.”

22 A kerethatározatnak „A személy átadásának határideje” című 23. cikke értelmében:

„(1) A keresett személyt a lehető leghamarabb – az érintett hatóságok megállapodása szerinti időpontban – átadják.

(2) A személyt legkésőbb az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló végleges határozatot követő 10 napon belül át kell adni.

[...]

(4) Az átadás kivételesen ideiglenesen felfüggeszthető súlyos emberiességi okokból, például akkor, ha megalapozottan feltételezhető, hogy a végrehajtása nyilvánvalóan veszélyeztetné a keresett személy életét vagy egészségét. Az európai elfogatóparancsot végre kell hajtani, amint ezek az okok megszűntek. A végrehajtó igazságügyi hatóság erről haladéktalanul tájékoztatja a kibocsátó igazságügyi hatóságot, és új átadási időpontban egyeznek meg. Ebben az esetben az átadásra az e megállapodás szerinti új időpontot követő 10 napon belül kerül sor.

(5) Ha az érintett személy a (2)–(4) bekezdésben említett határidők lejárta után még mindig fogva van, szabadon kell bocsátani.”

A német jog

23 A kerethatározatot az európai elfogatóparancsról szóló, 2006. július 20-i törvénnyel (Europäisches Haftbefehlsgesetz) módosított, a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló, 1982. december 23-i törvény (Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen, BGBl. 2006 I, 1721. o.; a továbbiakban: IRG) 78–83k. §-a ültette át a német jogrendbe.

24 Az IRG „Kiadatási őrizet” című 15. §-a értelmében:

„(1) A kiadatás iránti megkeresés kézhezvételét követően elrendelhető a kiadni kért személy kiadatási őrizetbe vétele, ha

1) fennáll a veszélye annak, hogy kivonja magát a kiadatási eljárás vagy a kiadatás végrehajtása alól, vagy

- 2) konkrét tények alapján megalapozott annak gyanúja, hogy a kiadni kért személy a külföldi eljárásban vagy a kiadatási eljárásban megnehezíti az igazság felderítését.
- (2) Az (1) bekezdés nem alkalmazandó akkor, ha a kiadás eleve nem teljesíthető.”
- 25 Az IRG „A kiadás iránti elfogatóparancs visszavonása” című 24. §-a szerint:
- „(1) A kiadás iránti elfogatóparancsot vissza kell vonni, amint az ideiglenes kiadási őrizetbe vétel vagy a kiadási őrizetbe vétel feltételei már nem állnak fenn, vagy ha a kiadást nem teljesíthetőnek nyilvánították.
- (2) A kiadás iránti elfogatóparancsot a tartományi felsőbíróság mellett működő ügyészség indítványára is vissza kell vonni. Az indítvány benyújtásával egyidejűleg az ügyész elrendeli a kiadni kért személy szabadon bocsátását.”
- 26 Az IRG 29. §-ának (1) bekezdése szerint az ügyészség indítványára a tartományi felsőbíróság határoz a kiadás teljesíthetőségéről, amennyiben az átadni kért személy nem egyezik bele a kiadásba. Az IRG 32. §-a értelmében a tartományi felsőbíróság végzés formájában hoz határozatot.
- 27 Az IRG 73. §-a kimondja:
- „Megkeresés hiányában nem nyújtható jogsegély és nem továbbítható információ, ha ez ellentétben állna a német jogrend alapelveivel. A nyolcadik, kilencedik és tizedik rész szerinti megkeresések esetén nem nyújtható jogsegély akkor, ha annak nyújtása ellentétben állna az [EUSZ] 6. cikkben foglalt alapelvekkel.”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A C-404/15. sz. ügy

- 28 Aranyosi P., magyar állampolgár, 1996. július 14-én született Szikszón.
- 29 A Miskolci járásbíróság nyomozási bírója 2014. november 4-én és 2014. december 31-én két európai elfogatóparancsot bocsátott ki Aranyosi P. ellen a büntetőeljárás lefolytatása céljából történő átadása iránt.
- 30 A 2014. november 4-én kibocsátott európai elfogatóparancs szerint Aranyosi P. 2014. augusztus 3-án betört egy sajtóhídvégi házba. E betörés során a terhelt többek között 2500 euró és 100 000 magyar forint (HUF) (körülbelül 313 euró) készpénzt, és különböző értéktárgyakat lopott el.
- 31 Másfelől a 2014. december 31-én kibocsátott európai elfogatóparancs szerint Aranyosi P.-t azzal vádolják, hogy 2014. január 19-én az ablakon keresztül behatolt egy sajtóhídvégi iskolába, több ajtót is megrongált az épületben, és technikai eszközök mellett készpénzt lopott el. A lopás értéke 244 000 HUF (körülbelül 760 euró), az anyagi kár értéke pedig 55 000 HUF (körülbelül 170 euró).
- 32 Aranyosi P.-t 2015. január 14-én ideiglenesen őrizetbe vették Brémában (Németország) a Schengeni Információs Rendszerbe bevitt körözés alapján. Az Amtsgericht Bremen (brémai elsőfokú bíróság, Németország) nyomozási bírója még aznap meghallgatta.
- 33 Aranyosi P. kijelentette, hogy magyar állampolgár, hogy Bremerhavenben (Németország) él az anyjával, hogy nőtlen, de barátnője és egy nyolc hónapos gyermeke van. Tagadta a neki felrótt cselekményeket, és nem egyezett bele az egyszerűsített átadási eljárásba.

- 34 A brémai főügyészség képviselője elrendelte Aranyosi P. szabadon bocsátását, mivel nem állt fenn annak nyilvánvaló veszélye, hogy az átadási eljárás alól kivonja magát. 2015. január 14-én a Generalstaatsanwaltschaft Bremen (brémai főügyészség) a néhány magyarországi büntetés-végrehajtási intézetben uralkodó, az európai minimumkövetelményeknek meg nem felelő fogvatartási körülményekre utalva azt a kérdést intézte a Miskolci járásbírósághoz, hogy a terheltet átadása esetén melyik büntetés-végrehajtási intézetben tartják majd fogva.
- 35 2015. február 20-i – a magyar Igazságügyi Minisztériumon keresztül 2015. április 15-én, faxon beérkezett – levelében a Miskolci Járási Ügyészség közölte, hogy a jelen ügyben nem feltétlenül szükséges a büntetőeljárás során alkalmazott előzetes letartóztatás mint kényszerintézkedés elrendelése, illetve a szabadságvesztés-büntetés indítványozása.
- 36 Az említett ügyészség kifejtette, hogy a magyar jogban több, a szabadságelvonnással járó intézkedéseknél enyhébb kényszerintézkedés is létezik, és hogy a szabadságvesztés-büntetésen kívül több, szabadságelvonnással nem járó büntetési forma is szóba jöhet. A vádemelés előtt indítványozott kényszerintézkedés, illetve a vádiratban indítványozott büntetés megválasztása a független ügyészség vádemelési monopóliumának részét képezi.
- 37 Továbbra is a Miskolci Járási Ügyészség szerint a bűncselekmény megállapítása és az alkalmazandó büntetés megválasztása a magyar igazságügyi hatóságok hatáskörébe tartozik. A büntetőeljárás tekintetében a magyar törvények európai értékeken nyugvó garanciákat írnak elő.
- 38 2015. április 21-én a brémai főügyészség indítványozta, hogy hagyják jóvá Aranyosi P. büntetőeljárás lefolytatása érdekében a kibocsátó igazságügyi hatóságnak történő átadását. Többek között kifejtette, hogy bár a Miskolci Járási Ügyészség nem jelölte meg, hogy mely büntetés-végrehajtási intézetben tartanak fogva a terheltet a Magyarországnak való átadása esetén, semmi konkrét jel nem utal arra azonban, hogy átadása esetén a terhelt kínzás, vagy más kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmód áldozatává válhat.
- 39 Aranyosi P. védője a brémai főügyészség indítványának elutasítását kérte amiatt, hogy a Miskolci Járási Ügyészség nem közölte, hogy a terheltet melyik büntetés-végrehajtási intézetben tartanak fogva. Így tehát nincs lehetőség a fogvatartási körülmények ellenőrzésére.
- 40 A Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (brémai tartományi felsőbíróság) megjegyzi, hogy a Magyarország által előterjesztett kérelem megfelel az IRG szerinti átadás iránti megkeresésre vonatkozó feltételeknek.
- 41 Különösen, mivel az Aranyosi P.-nek felrótt cselekmények mind a magyar Büntető Törvénykönyv 370. §-ának (1) bekezdése értelmében, mind pedig a német büntető törvénykönyv 242. §-a, 243. §-a (1) bekezdésének 1. pontja és 244. §-a (1) bekezdésének 3. pontja értelmében bűncselekménynek minősülnek. Mindkét tagállamban fennáll a büntethetőség, illetve a cselekmény mind a magyar, mind pedig a német jog szerint legalább egy év szabadságvesztés-büntetéssel büntetendő.
- 42 Mindazonáltal a Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (brémai tartományi felsőbíróság) szerint az IRG 73. §-a értelmében vett átadási akadály fennállása esetén az átadást nem teljesíthetőnek kell nyilvánítani. Márpedig a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján a kérdést előterjesztő bíróság meggyőződése szerint megalapozott annak a gyanúja, hogy a magyar igazságügyi hatóságnak történő átadása esetén Aranyosi P. olyan fogvatartási körülmények közé kerülhet, amelyek sértik az EJEE 3. cikkét és az alapvető jogokat, valamint az EUSZ 6. cikkben szentesített általános elveket.
- 43 Az EJEB a 2015. március 10-i ítéletében ugyanis elmarasztalta Magyarországot a börtöneinek túlszűfolttsága miatt (az EJEB, 2015. március 10-i Varga és társai kontra Magyarország ítélet, 14097/12. sz., 45135/12. sz., 73712/12. sz., 34001/13. sz., 44055/13. sz. és 64586/13. sz.). Az EJEB bizonyítottan tekintette, hogy a magyar állam a felperesek túl szűk és túlszűfolt börtöncellákban való

elhelyezésével megsértette az EJEE 3. cikkét. Az EJEB ezt az eljárást elvi jelentőségű ügynek tekintette, hiszen az embertelen fogvatartási körülmények miatt 450 keresetet nyújtottak be hozzá Magyarországgal szemben.

- 44 A Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (brémai tartományi felsőbíróság) megjegyzi, hogy az arra utaló konkrét gyanújelek, hogy azok a fogvatartási körülmények, amelyek közé Aranyosi P. a magyar hatóságoknak történő átadása esetén kerülhet, nem felelnek meg a nemzetközi minimumkövetelményeknek, a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzésére létrejött európai bizottság 2014. április 30-i jelentéséből (CPT/inf [2014] 13; a továbbiakban: CPT) is kitűnnek. Ez az értékelés különösen a 2009-ben és 2013-ben tett látogatások során észlelt jelentős túlszűfoltásra vonatkozik.
- 45 Ezen információk alapján a kérdést előterjesztő bíróság nem képes eldönteni, hogy az IRG 73. §-a és a kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdése által rögzített korlátokra tekintettel teljesíthető-e Aranyosi P. magyar hatóságoknak történő átadása. Döntése alapvetően annak kérdésétől függ, hogy a szóban forgó átadási akadály a kerethatározattal összhangban elhárítható-e a kibocsátó tagállam által nyújtott garanciákkal. Amennyiben ez az akadály nem hárítható el ilyen garanciákkal, akkor az átadás nem teljesíthető.
- 46 E körülményekre tekintettel a Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (brémai tartományi felsőbíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni a kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdését, hogy nem teljesíthető a büntetőeljárás lefolytatása céljából történő átadás, ha komoly bizonyítékok támasztják alá, hogy a fogvatartási körülmények a kibocsátó tagállamban sértik az érintett személy alapvető jogait és az EUSZ 6. cikkben biztosított alapvető jogelveket, vagy úgy kell-e értelmezni, hogy a végrehajtó tagállamnak ilyen esetekben a fogvatartási körülmények tiszteletben tartása tekintetében nyújtott garanciától teheti függővé vagy köteles függővé tenni az átadás teljesíthetőségéről hozandó döntést? A végrehajtó tagállam meghatározathat-e vagy köteles-e meghatározni a garantálandó fogvatartási körülményekre vonatkozó konkrét minimumkövetelményeket?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a kerethatározat 5. cikkét és 6. cikkének (1) bekezdését, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóságnak jogában áll, hogy garanciákat nyújtson a fogvatartási körülmények tiszteletben tartására, vagy e tekintetben a kibocsátó tagállam nemzeti hatásköri rendjét kell követni?”

A C-659/15. PPU. sz. ügy

- 47 R. Căldăraru, román állampolgár, 1985. december 7-én született Brassóban (Románia).
- 48 A Judecătoria Făgăraș (fogarasi elsőfokú bíróság) a 2015. április 16-i ítéletében összbüntetésben egy év nyolc hónap szabadságvesztést szabott ki R. Căldăraruval szemben engedély nélküli járművezetés miatt.
- 49 Ezen ítélet indokolása szerint, ahogyan azt a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében kifejtette, az említett büntetés magában foglalta az engedély nélküli járművezetés miatt a Judecătoria Făgăraș (fogarasi elsőfokú bíróság) által 2013. december 17-én kiszabott, de próbaidőre felfüggesztett, egy év szabadságvesztés-büntetést.
- 50 Ez az ítélet a Curtea de Apel Brașov (brassói fellebbviteli bíróság, Románia) 2015. október 15-én kihirdetett ítéletét követően jogerőre emelkedett.

- 51 A Judecătoria Făgăraș (fogarasi elsőfokú bíróság) 2015. október 29-én európai elfogatóparancsot bocsátott ki R. Căldăraru ellen, és a Schengeni Információs Rendszerbe bevitték az ellene kiadott körözést.
- 52 R. Căldărarut 2015. november 8-án fogták el Brémában.
- 53 Ugyanezen a napon az Amtsgericht Bremen (brémai elsőfokú bíróság) elfogatóparancsot bocsátott ki R. Căldăraru ellen. Az ezen bíróság előtti meghallgatáson R. Căldăraru nem egyezett bele az egyszerűsített átadási eljárásba.
- 54 2015. november 9-én a brémai főügyészség R. Căldăraru „kiadatási őrizetbe” vételét indítványozta.
- 55 A Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (brémai tartományi felsőbíróság) a 2015. november 11-i határozatában helyt adott ennek az indítványnak. Ez a bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy R. Căldăraru „kiadatási őrizetbe” vétele nem tűnik az IRG 15. § (2) bekezdése értelmében „eleve nem teljesíthetőnek”, és megállapította, hogy fennáll annak a veszélye, hogy R. Căldăraru kivonja magát a román hatóságoknak történő átadásra irányuló eljárás alól, ami az IRG 15. § (1) bekezdése értelmében indokolja a „kiadatási őrizet” elrendelését.
- 56 A brémai főügyészség 2015. november 20-án indítványozta, hogy R. Căldăraru román hatóságoknak történő átadását nyilvánítsák teljesíthetőnek. Ezenkívül ez a főügyészség megjegyezte, hogy a Judecătoria Făgăraș (fogarasi elsőfokú bíróság) nem tudta megmondani, hogy R. Căldărarut melyik büntetés-végrehajtási intézetben tartják majd fogva.
- 57 A Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (brémai tartományi felsőbíróság) megjegyzi, hogy a Románia által előterjesztett kérelem megfelel az IRG szerinti átadás iránti megkeresésre vonatkozó feltételeknek.
- 58 Különösen, mivel az R. Căldărarunak felrótt cselekmények mind a 2002. évi 195. sz. román törvény 86. cikke, mind pedig a közúti közlekedésről szóló német törvény (Straßenverkehrsgesetz) 21. §-a értelmében bűncselekménynek minősülnek. Mindkét tagállamban fennáll a büntethetőség, illetve a legalább négy hónap szabadságvesztés-büntetéssel fenyegetettség.
- 59 Mindazonáltal a Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (brémai tartományi felsőbíróság) szerint az IRG 73. §-a értelmében vett átadási akadály fennállása esetén az átadást nem teljesíthetőnek kell nyilvánítani. Márpedig a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján a kérdést előterjesztő bíróság meggyőződése szerint megalapozott annak a gyanúja, hogy átadása esetén R. Căldăraru olyan fogvatartási körülmények közé kerülhet, amelyek sértik az EJEE 3. cikkét és az alapvető jogokat, valamint az EUSZ 6. cikkben szentesített általános elveket.
- 60 Az EJEB a 2014. június 10-én hozott ítéletében ugyanis elmarasztalta Romániát a börtöneinek túlszűfolttsága miatt (EJEB, Voicu kontra Románia ítélet, 22015/10. sz.; Bujorean kontra Románia ítélet, 13054/12. sz.; Constantin Aurelian Burlacu kontra Románia ítélet, 51318/12. sz.; Mihai Laurențiu Marin kontra Románia ítélet, 79857/12. sz.). Az EJEB bizonyítottanak tekintette, hogy a román állam a felperesek túl szűk és túlszűfolt, fűtetlen, piszkos és a tisztálkodáshoz szükséges meleg vizet nélkülöző börtöncellákban való elhelyezésével megsértette az EJEE 3. cikkét.
- 61 A Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (brémai tartományi felsőbíróság) megjegyzi, hogy az arra utaló konkrét gyanújelek, hogy azok a fogvatartási körülmények, amelyek közé M. Căldăraru a román hatóságoknak történő átadása esetén kerülhet, nem felelnek meg a nemzetközi minimumkövetelményeknek, amint az a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzésére létrejött európai bizottság jelentéséből is kitűnik. Ez az értékelés különösen a 2014. június 5. és 2014. június 17. között tett látogatások során észlelt jelentős túlszűfolttságra vonatkozik.

- 62 Ezen információk alapján a kérdést előterjesztő bíróság nem képes eldönteni, hogy az IRG 73. §-a és a kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdése által rögzített korlátokra tekintettel teljesíthető-e M. Căldăraru román hatóságoknak történő átadása. Döntése alapvetően annak kérdésétől függ, hogy a szóban forgó átadási akadály a kerethatározattal összhangban elhárítható-e a kibocsátó tagállam által nyújtott garanciákkal. Amennyiben ez az akadály nem hárítható el ilyen garanciákkal, akkor az átadás nem teljesíthető.
- 63 E körülményekre tekintettel a Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (brémai tartományi felsőbíróság) úgy határozott, hogy az eljárását felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni a kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdését, hogy nem teljesíthető a büntetés végrehajtása céljából történő átadás, ha komoly bizonyítékok támasztják alá, hogy a fogvatartási körülmények a kibocsátó tagállamban sértik az érintett személy alapvető jogait és az EUSZ 6. cikkben biztosított alapvető jogelveket, vagy úgy kell-e értelmezni, hogy a végrehajtó tagállamnak ilyen esetekben a fogvatartási körülmények tiszteletben tartása tekintetében nyújtott garanciától teheti függővé vagy köteles függővé tenni az átadás teljesíthetőségéről hozandó döntést? A végrehajtó tagállam meghatározhatja-e vagy köteles-e meghatározni a garantálandó fogvatartási körülményekre vonatkozó konkrét minimumkövetelményeket?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a kerethatározat 5. cikkét és 6. cikkének (1) bekezdését, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóságnak jogában áll, hogy garanciákat nyújtson a fogvatartási körülmények tiszteletben tartására, vagy e tekintetben a kibocsátó tagállam nemzeti hatásköri rendjét kell követni?”

A Bíróság előtti eljárás

A C-404/15. sz. ügy

- 64 A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság eljárási szabályzatának 107. cikke szerinti sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását kérte.
- 65 Kérelmének alátámasztása érdekében ez a bíróság megjegyzi, hogy Aranyosi P.-t egy, a magyar hatóságok által kibocsátott európai elfogatóparancs alapján ideiglenesen őrizetbe vették, de jelenleg nincs fogva tartásban, mivel a brémai főügyészség elrendelte szabadon bocsátását, tekintettel arra, hogy a terhelt szociális kapcsolatai okán nem áll fenn a szökés veszélye.
- 66 A Bíróság negyedik tanácsa 2015. július 31-én az előadó bíró javaslatára, és a főtanácsnok meghallgatását követően úgy határozott, hogy nem ad helyt a kérdést előterjesztő bíróság azon kérelmének, hogy a C-404/15. sz. ügyet sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban bírálja el.
- 67 A Bíróság elnöke a 2015. augusztus 4-én úgy határozott, hogy a C-404/15. sz. ügyet soron kívül el kell bírálni.

A C-659/15. PPU. sz. ügy

- 68 A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság eljárási szabályzatának 107. cikke szerinti sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását kérte.

- 69 Kérelmének alátámasztása érdekében ez a bíróság megjegyzi, hogy R. Căldărarut egy, a román hatóságok által kibocsátott európai elfogatóparancs alapján ideiglenesen őrizetbe vették, és ezen elfogatóparancs alapján jelenleg is fogva tartásban van a román hatóságoknak való átadás érdekében. Hozzátette, hogy R. Căldăraru fogva tartásának megalapozottsága a Bíróságnak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adott válaszából függ.
- 70 E tekintetben ki kell emelni, hogy a C-659/15. PPU. sz. ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya a kerethatározat értelmezése, amely kerethatározat az EUMSZ harmadik részének a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségére vonatkozó V. címe alá tartozik. Így sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás tárgya lehet. Egyébiránt R. Căldăraru jelenleg is fogva tartásban van, és a további fogva tartása a Bíróságnak a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésekre adott válaszából függ.
- 71 E körülmények között az előadó bíró javaslatára, a főtanácsnok meghallgatását követően a Bíróság harmadik tanácsa 2015. december 16-án úgy határozott, hogy helyt ad a kérdést előterjesztő bíróság azon kérelmének, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a C-659/15. PPU. sz. ügyben sürgősségi eljárásban bírálják el.
- 72 Továbbá az a határozat született, hogy a C-659/15. PPU. sz. ügyet, illetve az ezzel összefüggő C-404/15. sz. ügyet a Bírósághoz vissza kell utalni annak érdekében, hogy azokat a nagytanács elé utalja.
- 73 Ezen, a tárgyaláson is megerősített összefüggésre tekintettel a C-404/15. sz. ügyet és a C-659/15. PPU. sz. ügyet az ítélethozatal céljából egyesíteni kell.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 74 Ezekkel az együttesen vizsgálandó kérdésekkel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy amennyiben komoly jelek utalnak arra, hogy a kibocsátó tagállamban a fogva tartás körülményei nem egyeztethetők össze az alapvető jogokkal, így különösen a Charta 4. cikkével, a végrehajtó igazságügyi hatóság megtagadhatja vagy meg kell tagadnia a büntetőeljárás lefolytatása érdekében, illetve a szabadságvesztés-büntetés végrehajtása érdekében valamely személy ellen kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtását, vagy pedig e személy átadását attól teheti függővé, vagy kell függővé tennie, hogy a kibocsátó tagállam számára olyan információkat szolgáltasson, amelyek alapján megbizonyosodhat arról, hogy a fogvatartási körülmények megfelelnek az alapvető jogoknak. Továbbá azt kérdezi, hogy a kerethatározat 5. cikkét és 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóság adhat ilyen információkat, vagy pedig, hogy az ilyen információk szolgáltatása tekintetében e tagállam nemzeti hatásköri rendjét kell követni.
- 75 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a kerethatározatnak az a célja, amint az többek között az 1. cikke (1) és (2) bekezdéséből, valamint az (5) és (7) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy a tagállamok közötti, a kiadatásról szóló, 1957. december 13-i európai egyezményen alapuló, többoldalú kiadatási rendszert az igazságügyi hatóságok közötti, az elítéltek vagy gyanúsítottak büntető ítélet végrehajtása vagy büntetőeljárás lefolytatása céljából történő, a kölcsönös elismerés elvén nyugvó átadásának rendszerével váltsa fel (lásd: West-ítélet, C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, 54. pont; Melloni-ítélet, C-399/11, EU:C:2013:107, 36. pont; F.-ítélet, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 34. pont; Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 27. pont).
- 76 A kerethatározat célja ily módon az elítéltek vagy a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítottak átadásának új, egyszerűsített és hatékonyabb rendszerének bevezetése útján az igazságügyi együttműködés megkönnyítése és meggyorsítása annak érdekében, hogy elősegítse az Unió azon célkitűzésének elérését, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének azon nagyfokú

bizalomra épülő térségévé váljon, amelynek a tagállamok között fenn kell állnia (lásd: Melloni-ítélet, C-399/11, EU:C:2013:107, 37. pont; F.-ítélet, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 35. pont; Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 28. pont).

- 77 A kölcsönös elismerés elve – amely az európai elfogatóparancs rendszerének alapja – maga is a tagállamok közötti kölcsönös, aziránt fennálló bizalom elvén alapul, hogy a nemzeti jogrendjeik képesek az uniós szinten és különösen a Chartában elismert alapjogok tekintetében egyenértékű és tényleges védelmet nyújtani (lásd ebben az értelemben: F.-ítélet, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 50. pont; lásd analógia útján a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködést illetően: Aguirre Zarraga-ítélet, C-491/10 PPU, EU:C:2010:828, 70. pont).
- 78 Mind a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elvének, mind pedig a kölcsönös elismerés elvének alapvető jelentősége van az uniós jogban, mivel lehetővé teszik egy belső határok nélküli térség létrehozását és fenntartását. Pontosabban a kölcsönös bizalom elve, különösen a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében mindegyik államtól megköveteli, hogy – kivételes körülményektől eltekintve – úgy tekintse, hogy az összes többi tagállam tiszteletben tartja az uniós jogot, és különösen az uniós jog által elismert alapvető jogokat (lásd ebben az értelemben: 2/13 vélemény, EU:C:2014:2454, 191. pont).
- 79 A kerethatározat által szabályozott területen a kölcsönös elismerés elve, amely a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés „sarokköveként” szolgál, amint az a kerethatározat (6) preambulumbekkezdéséből kitűnik, a kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdésében jut érvényre, amelynek értelmében a tagállamok főszabály szerint kötelesek végrehajtani az európai elfogatóparancsot (lásd ebben az értelemben: Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 80 Ebből következik, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság csakis a kerethatározatnak a végrehajtás megtagadásának kötelező okait taxatíve felsoroló 3. cikkében, vagy a végrehajtás megtagadásának mérlegelhető okait taxatíve felsoroló 4. és 4a. cikkében meghatározott esetekben tagadhatják meg az ilyen elfogatóparancs végrehajtását. Ezenkívül az európai elfogatóparancs végrehajtását kizárólag a kerethatározat 5. cikkében kimerítő jelleggel felsorolt feltételekhez köthetik (lásd ebben az értelemben: Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 81 Ebben az összefüggésben meg kell jegyezni, hogy a kerethatározat (10) preambulumbekkezdése szerint az európai elfogatóparancs mechanizmusának végrehajtása csak abban az esetben függeszthető fel – és csakis az EUSZ 7. cikk szerinti eljárásnak megfelelően –, ha a tagállamok egyike súlyosan és tartósan megsérti az EUSZ 2. cikkben rögzített értékeket.
- 82 Ugyanakkor a Bíróság egyrészt elismerte, hogy a kölcsönös elismerés elve és a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elve korlátozható „kivételes körülmények” fennállása esetén (lásd ebben az értelemben: 2/13 vélemény, EU:C:2014:2454, 191. pont).
- 83 Másrészt a kerethatározat, amint az az 1. cikkének (3) bekezdéséből kitűnik, nem érinti a többiek között a Chartában rögzített alapvető jogok tiszteletben tartásának a kötelezettségét.
- 84 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a tagállamok, következésképpen a bíróságaik az uniós jog végrehajtásakor kötelesek tiszteletben tartani a Chartának a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalmára vonatkozó 4. cikkét, amint az az 51. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik; erről van szó akkor, amikor a kibocsátó igazságügyi hatóság és a végrehajtó igazságügyi hatóság a kerethatározat végrehajtása érdekében elfogadott nemzeti rendelkezéseket alkalmazza (lásd analógia útján: Dereci és társai ítélet, C-256/11, EU:C:2011:734, 72. pont; Peftiev és társai ítélet, C-314/13, EU:C:2014:1645, 24. pont).

- 85 A Chartának a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalmát felállító 4. cikke abszolút jelleget ölt, mivel szorosan összefügg a Charta 1. cikkében szentesített emberi méltóság tiszteletben tartásával (lásd ebben az értelemben: Schmidberger-ítélet, C-112/00, EU:C:2003:333, 80. pont).
- 86 A Charta 4. cikkében biztosított jog abszolút jellegét az EJEE 3. cikke is alátámasztja, amelynek a Charta 4. cikke megfelel. Amint ugyanis az EJEE 15. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, az EJEE 3. cikkétől semmiképpen nem lehet eltérni.
- 87 A Charta 1. és 4. cikke, csakúgy, mint az EJEE 3. cikke, tehát az Unió és a tagállamok egyik alapértékét rögzíti. Éppen ezért az EJEE minden körülmények között, beleértve a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni küzdelmet, abszolút módon tiltja a kínzást és az embertelen vagy megalázó bánásmódot, bármi legyen is az érintett személy magatartása (lásd az EJEB, 2015. szeptember 28-i Bouyid kontra Belgium ítéletét, 23380/09. sz., 81. § és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 88 Ebből következik, hogy amikor arról tanúskodó gyanújelek állnak a végrehajtó tagállam igazságügyi hatósága rendelkezésére, hogy fennáll annak a tényleges veszélye, hogy a kibocsátó tagállamban fogva tartott személyt embertelen vagy megalázó bánásmódban részesítik, az uniós jog, és különösen a Charta 4. cikke által biztosított alapvető jogok védelmi szintjének fényében (lásd ebben az értelemben: Melloni-ítélet, C-399/11, EU:C:2013:107, 59. és 63. pont; 2/13 vélemény, EU:C:2014:2454, 192. pont) köteles figyelembe venni e veszély fennállását, amikor az európai elfogatóparanccsal érintett személynek a kibocsátó tagállam hatóságai számára történő átadásáról kell határoznia. Egy ilyen elfogatóparancs végrehajtása ugyanis nem vezethet ahhoz, hogy e személy embertelen vagy megalázó bánásmódban részesüljön.
- 89 Ennek érdekében a végrehajtó igazságügyi hatóságnak először is a kibocsátó tagállamban uralkodó fogvatartási körülményekre vonatkozó objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális adatokra kell támaszkodnia, amelyek konkrétan – akár bizonyos csoportokat, akár bizonyos büntetés-végrehajtási intézeteket érintően – a rendszerszerű vagy általánossá vált zavart bizonyítják. Ezek az adatok származhatnak többek között nemzetközi bírósági határozatokból, így az EJEB ítéleteiből, a kibocsátó tagállam bírósági határozataiból, valamint az Európai Tanács szervezetei által elfogadott vagy az Egyesült Nemzetek rendszeréből eredő határozatokból, jelentésekből és más dokumentumokból.
- 90 E tekintetben az EJEB ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az EJEE 3. cikke a fogva tartás helye szerinti államok hatóságaira terheli az annak biztosítására irányuló pozitív kötelezettséget, hogy valamennyi foglyot olyan körülmények között tartsanak fogva, amelyek garantálják az emberi méltóság tiszteletben tartását, hogy az intézkedés végrehajtásának módja az érintett személyt nem tegye ki olyan nehézségeknek vagy megpróbáltatásnak, amelynek mértéke meghaladja a fogva tartással elkerülhetetlenül együttjáró szenvedés szintjét, és hogy a fogva tartás gyakorlati követelményeire tekintettel a fogvatartott egészsége és jólléte megfelelő módon biztosított legyen (lásd az EJEB, 2013. január 8-i Torreggiani és társai kontra Olaszország ítéletét, 43517/09. sz., 46882/09. sz., 55400/09. sz., 57875/09. sz., 61535/09. sz., 35315/10. sz. és 37818/10. sz., 65. §).
- 91 Ugyanakkor annak megállapítása, hogy a kibocsátó tagállamban uralkodó általános fogvatartási körülmények miatt fennáll annak a tényleges veszélye, hogy embertelen vagy megalázó bánásmódot alkalmaznak, önmagában nem eredményezheti az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadását.
- 92 Ugyanis egy ilyen veszély fennállásának megállapítása mellett az is szükséges, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság konkrétan és pontosan értékelje, hogy komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okokból vélelmezhető, hogy az érintett személy a kibocsátó tagállamban végrehajtandó fogva tartásának körülményei miatt ennek a veszélynek ki lenne téve.

- 93 Csupán a kibocsátó tagállamban uralkodó fogvatartási körülményekre vonatkozó, rendszerszerű vagy általánossá vált – akár bizonyos csoportokat, akár pedig bizonyos büntetés-végrehajtási intézeteket érintő – zavarok fennállásáról tanúskodó adatok ugyanis nem feltétlenül jelentik azt, hogy egy konkrét esetben az érintett személy embertelen vagy megalázó bánásmódban részesülne az ezen tagállam hatóságainak történő átadása esetén.
- 94 Következésképpen az európai elfogatóparanccsal érintett személy egyedi esetében a Charta 4. cikke tiszteletben tartásának biztosításához a végrehajtó igazságügyi hatóság, aki az ilyen zavarok fennállásáról tanúskodó objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális adatokkal rendelkezik, köteles megvizsgálni, hogy az adott ügy körülményei közt komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okokból vélelmezhető-e, hogy az érintett személy a kibocsátó tagállamnak való átadása következtében ténylegesen ki lenne-e téve ebben a tagállamban az embertelen vagy megalázó bánásmód veszélyének.
- 95 Ehhez az említett hatóságnak a kerethatározat 15. cikkének (2) bekezdése alapján arra kell kérnie a kibocsátó tagállam igazságügyi hatóságát, hogy haladéktalanul közöljön vele minden további hasznos információt az érintett személy e tagállamban történő fogva tartásának várható körülményeivel kapcsolatban.
- 96 Ez a megkeresés arra is kiterjedhet, hogy a kibocsátó tagállamban léteznek-e olyan nemzeti vagy nemzetközi eljárások és mechanizmusok a fogvatartási körülmények ellenőrzésére, például a büntetés-végrehajtási intézetbeli látogatásokkal kapcsolatban, amelyek lehetővé teszik az ezen intézetekben uralkodó fogvatartási körülmények aktuális állapotának értékelését.
- 97 A kerethatározat 15. cikkének (2) bekezdése értelmében a végrehajtó igazságügyi hatóság határidőt szabhat a kibocsátó igazságügyi hatóságtól kért kiegészítő információk kézhezvételére. E határidőnek igazodnia kell az adott ügyhöz, annak érdekében, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóságnak elegendő idő álljon rendelkezésére ahhoz, hogy az említett információkat begyűjtse, szükség esetén ehhez – a kerethatározat 7. cikke értelmében – a kibocsátó tagállam központi hatóságának vagy központi hatóságai egyikének segítségét kérve. A kerethatározat 15. cikkének (2) bekezdése szerint az említett határidőt azonban a kerethatározat 17. cikkben előírt határidők betartását szem előtt tartva kell megállapítani. A kibocsátó igazságügyi hatóság köteles megküldeni ezeket az információkat a végrehajtó igazságügyi hatóságnak.
- 98 Amennyiben a kerethatározat 15. cikk (2) bekezdése értelmében szolgáltatott információk, valamint a végrehajtó igazságügyi hatóság rendelkezésére álló bármely más információ alapján ez a hatóság azt állapítja meg, hogy az európai elfogatóparanccsal érintett személy tekintetében fennáll a jelen ítélet 94. pontjában kifejtettek szerint az embertelen vagy megalázó bánásmódban részesítés tényleges veszélye, ezen elfogatóparancs végrehajtását el kell halasztani, de nem lehet megszüntetni (lásd analógia útján: Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 38. pont).
- 99 Amennyiben az említett hatóság az elhalasztás mellett dönt, a végrehajtó tagállam a kerethatározat 17. cikkének (7) bekezdése értelmében a késedelem okainak közlése mellett tájékoztatja erről az Eurojustot. E rendelkezés értelmében továbbá az a tagállam, amely egy másik tagállam részéről a fenti 98. pontban hivatkozott okokból az európai elfogatóparancsok végrehajtásában ismételt késedelmet tapasztal, e kerethatározat végrehajtásának tagállami szintű értékelése céljából tájékoztatja erről a Tanácsot.
- 100 Egyébiránt a Charta 6. cikkének megfelelően a végrehajtó igazságügyi hatóság csakis akkor dönthet úgy, hogy az érintett személyt továbbra is fogva tartja, ha az európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárást kellő gondossággal folytatták le, és ennél fogva a fogva tartás időtartama nem bizonyul eltúlzott jellegűnek (lásd ebben az értelemben: Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 58–60. pont). A büntetőeljárás lefolytatása érdekében kibocsátott európai elfogatóparanccsal érintett személyek esetében e hatóságnak kellően tekintettel kell lennie a Charta 48. cikkében biztosított ártatlanság vélelmére.

- 101 E tekintetben a végrehajtó igazságügyi hatóságnak a Chartában elismert jogok és szabadságok bármiféle korlátozása terén tiszteletben kell tartania a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében előírt arányosság követelményét. Az európai elfogatóparancs kibocsátása ugyanis nem indokolhatja az érintett személy korlátlan ideig tartó fogva tartását.
- 102 Mindenesetre, ha a végrehajtó igazságügyi hatóság a jelen ítélet 100. és 101. pontjában említett vizsgálat folytán arra a következtetésre jut, hogy a keresett személy fogva tartását meg kell szüntetnie, akkor a kerethatározat 12. cikke, illetve 17. cikkének (5) bekezdése alapján e személy ideiglenes szabadon bocsátásakor minden szükségesnek ítélt intézkedést meg kell tennie szökésének megakadályozása érdekében, és gondoskodnia kell arról, hogy a tényleges átadásához szükséges érdemi feltételek mindaddig biztosítva legyenek, amíg az európai elfogatóparancs végrehajtásáról végleges határozatot nem hoznak (lásd: Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 61. pont).
- 103 Amennyiben a végrehajtó igazságügyi hatóság a kibocsátó igazságügyi hatóságtól kapott információk alapján kizárja az érintett személyt a kibocsátó tagállamban fenyegető embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének fennállását, a végrehajtó igazságügyi hatóságnak a kerethatározatban meghatározott határidőben határozatot kell hoznia az európai elfogatóparancs végrehajtásáról, ami nem érinti az érintett személy azon lehetőségét, hogy az átadást követően a kibocsátó tagállam jogrendjében rendelkezésre álló azon jogorvoslati lehetőségeket igénybe vegye, amelyek lehetővé teszik számára, hogy adott esetben vitassa az e tagállam valamely büntetés-végrehajtási intézetében foganatosított fogva tartása körülményeinek jogszerűségét (lásd ebben az értelemben: F.-ítélet, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 50. pont).
- 104 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy a feltett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdését, 5. cikkét és 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a kibocsátó tagállamban uralkodó fogvatartási körülményekre vonatkozó objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális adatok – akár bizonyos csoportokat, akár bizonyos büntetés-végrehajtási intézeteket érintően – rendszerszerű vagy általánossá vált zavarról tanúskodnak, a végrehajtó igazságügyi hatóságnak meg kell konkrétan és pontosan vizsgálnia, hogy komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okokból vélelmezhető-e, hogy a büntetőeljárás lefolytatása vagy szabadságvesztés-büntetés végrehajtása érdekében kibocsátott európai elfogatóparanccsal érintett személy a kibocsátó tagállamnak való átadása következtében ténylegesen ki lenne téve ebben a tagállamban a Charta 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód veszélyének. Ennek érdekében a kibocsátó igazságügyi hatóságtól további információk szolgáltatását kell kérnie, amelynek – szükség szerint a kerethatározat 7. cikke értelmében a kibocsátó tagállam központi hatóságának vagy központi hatóságai egyikének segítségét igénybe véve – a megkeresésben meghatározott határidőben közölnie kell ezeket az információkat. A végrehajtó igazságügyi hatóságnak az érintett személy átadására vonatkozó határozathozatát el kell halasztania mindaddig, amíg kézhez nem kapja azokat a további információkat, amelyek lehetővé teszik számára, hogy az ilyen veszély fennállását kizárja. Amennyiben e veszély fennállása nem zárható ki észszerű időn belül, akkor a végrehajtó hatóságnak döntenie kell arról, hogy az átadási eljárást megszünteti-e.

A költségekről

- 105 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdését, 5. cikkét és 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a kibocsátó tagállamban uralkodó fogvatartási körülményekre vonatkozó objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális adatok – akár bizonyos csoportokat, akár bizonyos büntetés-végrehajtási intézeteket érintően – rendszerszerű vagy általánossá vált zavarról tanúskodnak, a végrehajtó igazságügyi hatóságnak meg kell konkrétan és pontosan vizsgálnia, hogy komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okokból vélelmezhető-e, hogy a büntetőeljárás lefolytatása vagy szabadságvesztés-büntetés végrehajtása érdekében kibocsátott európai elfogatóparanccsal érintett személy a kibocsátó tagállamnak való átadása következtében ténylegesen ki lenne téve ebben a tagállamban az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód veszélyének. Ennek érdekében a kibocsátó igazságügyi hatóságtól további információk szolgáltatását kell kérnie, amelynek – szükség szerint a kerethatározat 7. cikke értelmében a kibocsátó tagállam központi hatóságának vagy központi hatóságai egyikének segítségét igénybe véve – a megkeresésben meghatározott határidőben közölnie kell ezeket az információkat. A végrehajtó igazságügyi hatóságnak az érintett személy átadására vonatkozó határozathozatalt el kell halasztania mindaddig, amíg kézhez nem kapja azokat a további információkat, amelyek lehetővé teszik számára, hogy az ilyen veszély fennállását kizárja. Amennyiben e veszély fennállása nem zárható ki észszerű időn belül, akkor a végrehajtó hatóságnak döntenie kell arról, hogy az átadási eljárást megszünteti-e.

Aláírások